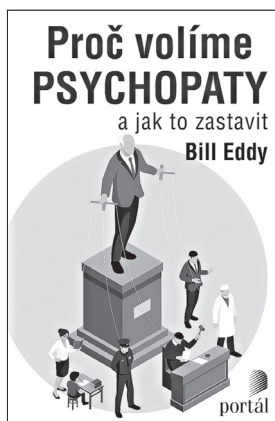


NĚCO DŮLEŽITÉHO ZŮSTALO NEDOMYŠLENO

Bill Eddy: *Proč volíme psychopaty*, Praha: Portál, 2022, 240 stran.

Jedním z průníků psychologie, politologie a religionistiky je fenomén vůdcovství. O politických vůdcích napsal knihu právník, terapeut a ředitel Institutu pro řešení konfliktů Bill Eddy. V USA je známou osobností, také i pro množství knih, jichž je autorem nebo spoluautorem.



V této své knize Eddy zavádí pojem „vysoce konfliktní osobnost“ (HCP). Jeho výklad se týká těch HCP, kteří jako vůdci „umějí být mimořádně okouzliví, přesvědčiví a charismatičtí“ (s. 23). Zaměřuje se tedy pouze na vůdce, a to ho nutí k až příliš zjednodušeným tvrzením, například že „Hitler naučil německý lid nenávidět Židy v dosud nevídané míře“ (s.

20) a udělal z nich „svůj terč obviňování“ (s. 49). Ve skutečnosti byla německá společnost silně antisemitská už půl století před nástupem Hitlera.

Vůdce podle Eddyho chtějí přimět ostatní k následování tím, že vytvoří falešný obraz krize, ukáží na padoucha, který krizi způsobil, a prezentují se jako hrdinové, kteří padoucha přemohou a krizi vyřeší (s. 74). Eddy pak tuto „falešnou triádu“ nachází u Hitlera, Stalina a Mao Ce-tunga. Vůdce používají ke zvýšení svého vlivu „vysoce emoční média“; ta jsou s nimi v jakési symbióze, protože ke svému byznysu potřebují právě takové konfliktní osobnosti (HCP).

Stejným modelem „HCP – média – krize – padouch – hrdina“ vykládá Eddy politický vývoj v současném Rusku, Maďarsku, Itálii, Venezuele a na Filipínách a stejný model nachází i v nedávné historii Spojených států u Josepha McCarthyho, Richarda Nixona a Donalda Trumpa.

Zbytek knihy se nese v předvídatelném příručkovém duchu: Eddy vyjmenovává deset chyb při jednání s politiky, kteří jsou HCP, a poskytuje návod, jak nedat těmto politikům šanci.

Eddyho kniha jistě může mít dobrý vliv na posílení občanské společnosti, ale z hlediska sociologie nebo religionistiky je její četba zklamáním. Zcela totiž pomíjí to, co je na fenoménu vůdcovství – ale-

spoň podle mého názoru – nejen nejzajímavější, ale asi i nejdůležitější: že vůdcem se nikdo nerodí, ale vůdcem se stává v interakci s těmi, kdo (třeba nevědomě) touží po následování. Být vůdcem není záležitostí typu osobnosti, ale typu vztahu (je založen na tzv. charismatizaci). Do tohoto vztahu nemusejí vstupovat patologické osobnosti. Spíše se na obou stranách vztahu lidé časem naučí chovat se jako rozhodní vůdci, resp. jako oddaní následovníci. Spirála vzájemného posilování narcisismu, grandiozity apod. je to, co je doopravdy nebezpečné a co může způsobit patologii. Varovat před HCP je dobré, ale užitečnější by bylo varovat před námi ostatními, protože jsme to my, kdo tvoříme své vůdce. Ale takto Bill Eddy bohužel neuvažuje. ■

Zdeněk Vojtíšek

DINGIR

religionistický časopis
o současné náboženské scéně

25. ročník

Číslo 2/2022 vychází 14. června 2022.

Vydává DINGIR, s. r. o.,
Černokostecká 36, 100 00 Praha 10
dingir@dingir.cz
<http://www.dingir.cz>

Šéfredaktor:

Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Ph. D.

Redakční rada:

Mgr. Pavol Bargár, M. St., Th. D.,
Mgr. Helena Dyndová, Ph. D.,
Prof. Pavel Hošek, Ph. D.,
Mgr. Andrea Hudáková, Th. D.,
Mgr. Martin Ořešník,
Mgr. Mgr. Miloš Mrázek, Th. D.,
Mgr. Jitka Schlichtsová,
Mgr. Jan Sušer,

Doc. ThDr. Ivan O. Štampach,
Ing. Mgr. Vojtěch Tutr,
Mgr. Aleš Weiss, Ph.D.

Grafický návrh:
Richard Bobůrka.

Tisk:

tiskárna Nakladatelství Karolinum.

Cena: 49,- Kč

Objednávky a urgence:

SEND – Předplatné s. r. o.

Ve Žlábku 1800/77, 193 00 Praha 9
tel: 225 985 225.

e-mail: administrace@send.cz

<http://www.send.cz>

Registrace:

MK ČR 7943 z 30. 3. 1998.

ISSN: 1212-1371